

*А. П. Печенюк,
завідувач лабораторії
методичного забезпечення
КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР*

*С. В. Черняєва,
завідувач методичного кабінету
відділу освіти Коростенської
міської ради*

*О. В. Поліщук,
методист методичного кабінету
відділу освіти Коростенської
міської ради*

Особливості методичного супроводу становлення Нової української школи у закладах освіти м. Коростеня

Велике слово – ШКОЛА! Це скарб найкращий кожного народу, це ключ золотий, що розмикає пута несвідомості, це шлях до волі, до науки, до добробуту. У вселюдському житті тільки той народ і бере перемогу, який має найкращу школу.

Софія Русова

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Це школа, у якій буде приємно вчитись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається нині, а й вміння та навички використовувати їх в своєму повсякденному житті.

Реформа НУШ розрахована на роки, бо неможливо швидко змінювати освітні традиції, що склалися в нашій країні протягом останніх десятиліть. Разом з тим зміни вже розпочалися: ухвалено новий Закон України “Про освіту”, який регулює основні засади нової освітньої системи, внесено зміни до Закону “Про загальну середню освіту”, затверджено новий Державний стандарт початкової освіти. Наказом по відділу освіти виконавчого комітету Коростенської міської ради від 29.12.2017 р. № 687 затверджено План заходів на 2017—2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» в ЗЗСО м. Коростеня (додаток №1).

«Потужну державу і конкурентну економіку забезпечить згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і

підприємливих. Саме таких повинна готувати середня школа України»,-
зазначено в Концепції НУШ.

2017–2018 навчальний рік став першим кроком до Нової української школи. З метою підготовки до реформи у початковій школі та апробації діяльності майбутніх нових шкіл на базі КМЛ було запроваджено пілотний проект інтегрованого навчання першокласників. Першими провідниками змін у місті стали педагоги: Редчиць Наталія Михайлівна, Матиль Людмила Владиславівна. Вони вчили своїх вихованців не лише писати, читати і рахувати, а й навчали конструктивно виражати свої емоції та керувати ними, співпрацювати в парах і в групі, а під час ранкового кола висловлювати свою думку, критично мислити, аналізувати, шукати різні варіанти рішень, мирно вирішувати конфлікти, брати на себе відповідальність за свої дії.

З 2018-2019 навчального року по-новому навчаються всі першокласники міста.

Нова українська школа – це запорука життєвого успіху. Адже мета

НУШ – виховати творчу особистість та громадянина, який вміє приймати важливі рішення та дотримуватися законодавчих актів та прав людини. Ключова зміна стосується форм та методів навчання, змісту освіти. Замість

простого запам'ятовування різноманітних фактів та визначень учні набувають життєво необхідних компетентностей. Це – динамічна та практична комбінація знань, умінь, навичок, життєвих поглядів, духовних цінностей та інших особистісних якостей, які визначають здатність особи вільно почувати себе в соціумі, планувати подальшу свою професійну та освітню діяльність. Це дозволить сформувати певне ядро знань, на яке будуть накладатись різноманітні уміння цими знаннями користуватися, життєві навички, що будуть необхідні випускникам Нової української школи в повсякденному професійному та приватному житті. Для розвитку компетентностей учасники освітнього процесу навчаються за діяльнісним підходом – тобто частіше виконують практичні завдання замість звичайного сидіння за партами і слухання педагога. Реалізація Концепції НУШ дозволяє вчителям впроваджувати інтегроване та проектне навчання. Саме такий спосіб роботи

сприяє тому, що учні опановують більш цілісну картину навколишнього соціуму. Це дає змогу оцінити життєві ситуації та проблеми з точки зору різних наук, що привчає розв'язувати реальні проблеми за допомогою набутих знань з різних дисциплін.

Нова українська школа – це умотивований учитель.

«Школа українська буде успішна, якщо в неї прийде успішний учитель. Він – успішний вчитель та фахівець – вирішить дуже багато питань щодо якості викладання, обсягу домашніх завдань, комунікації з дітьми та адміністрацією школи. До дітей має прийти людина-лідер, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає» (Концепція «Нова українська школа»).

«Учитель – це людина, на якій тримається реформа. Без неї чи нього будь-які зміни будуть неможливими», – зазначає Лілія Гриневич. Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності педагогічних працівників – запорука успішного впровадження основних напрямів державної політики у галузі освіти. З метою реалізації завдань нового Державного стандарту початкової загальної освіти вчителі початкової школи та вчителі-предметники, які навчають учнів перших класів у 2018–2019 і навчатимуть у 2019–2020 навчальних роках, заступники директорів закладів загальної середньої освіти з навчально-виховної роботи у початкових класах успішно пройшли дистанційні курси на платформі EdEra. Протягом 2017–2018 навчального року відбулися тренінги. Педагогів навчали регіональні тренери – Т.В. Біжан, учитель початкових класів Коростенської міської гімназії, Редчиць Наталія Михайлівна та Матиль Людмила Владиславівна, вчителі початкових класів Коростенського міського ліцею. Вони забезпечували проведення сесій-тренінгів для вчителів, які впроваджують новий Державний стандарт початкової освіти. Цілеспрямована методична робота щодо підготовки до впровадження концептуальних засад Нової української школи проводиться й з вчителями середньої та старшої школи. Протягом 2017–2018 н. р. були реалізовані різні форми методичної роботи, спрямовані на опрацювання сучасних підходів в організації освітнього процесу:

№	Дата	Вид роботи	Категорія працівників	Тема	Місце проведення
1	Жовтень	Теоретичний семінар	Заступники директорів з НВР	Формування готовності педагога до інноваційної діяльності	ММК
2	Листопад	Семінар - практикум	Вчителі біології	Діяльнісний підхід у навчанні як засіб	ЗОШ № 9

				розвитку успішної особистості	
3	Листопад	Теоретичний семінар	Педагогічно-організатори	Доброчинна діяльність школярів	ММК
4	Листопад	Теоретичний семінар	Вчителі географії	Інтегровані уроки як основа формування креативності та розумової діяльності учнів	ММК
5	Грудень	Практичний семінар	Вчителі математики	Діяльнісний підхід у навчанні на уроках математики як засіб розвитку успішної особистості	КМЛ
6	Січень	Педагогічна майстерня	Класні керівники	Формування ціннісного ставлення до здоров'я як важливої складової у вихованні юних громадян на засадах діяльнісного підходу	ММК
7	Січень	Практичний семінар	Керівники ЗЗСО	Діяльнісний підхід в організації роботи з педкадрами	ЗОШ № 3
8	Лютий	Семінар-практикум	Учителі інформатики	Компетентнісно-діяльнісний підхід до навчання інформатики: реалізація нових державних стандартів освіти	ЗОШ № 3
9	Лютий	Практичний семінар	Учителі іноземної мови	Мотивація як рушійна сила навчальної діяльності учнів на уроках англійської мови.	ЗОШ № 5
10	Лютий	Теоретичний лекторій	Учителі економіки	Сучасний ефективний урок економіки – результат організації активної діяльності, спільної творчості вчителя і учнів	ММК
11	Березень	Круглий стіл	Учителі технічної праці	Сучасний урок трудового навчання – основа проектної діяльності	ММК

1 2	Березень	Практичний семінар	Учителі історії і правознавства	Реалізація діяльнісного підходу на уроках та в позакласній роботі з історії та правознавства	ЗОШ № 13
1 3	Березень	Практичний семінар	Вчителі української мови й літератури	Особливості уроку на засадах компетентнісного (діяльнісного) підходу	ЗОШ № 9
1 4	Квітень	Теоретичний семінар	Учителі іноземної мови	Організація освітнього процесу в контексті компетентнісно-орієнтованого навчання та виховання на уроках німецької мови та в позаурочній діяльності	ММК
1 5	Травень	Методичне об'єднання	Учителі біології та основ здоров'я	Використання різноманітних активних сучасних новітніх технологій в пізнавальній діяльності учнів	ММК
1 6	Травень	Методичний консиліум	Учителі хімії	Самоосвітня діяльність – один з індикаторів професійно – педагогічної компетентності вчителя	ММК

Нова українська школа – це нове освітнє середовище, яке дозволить вільно розвиватися творчій особистості дитини. Відповідно, з цією метою також змінюються програми та засоби навчання, просторово-предметне оточення. У Новій українській школі зростає відсоток командної, групової та проектної діяльності. Цей факт сприяє урізноманітненню варіантів організації освітнього процесу у закладах освіти. Разом з класичними варіантами набувають широкого використання мобільні робочі місця, які швидко перетворюються в осередки групової роботи. Сучасне планування і дизайн освітнього простору школи спрямовуються на розвиток дитини та мотивації її до навчання. Організація освітнього простору в навчальних закладах потребує широкого використання сучасних мультимедійних засобів навчання, оновлення матеріально-технічної бази, що здійснюється через такі осередки:

- осередок навчально-пізнавальної діяльності з відповідними меблями;
- змінні тематичні осередки, в яких розміщуються дошки/фліп-чарти/стенди тощо;

- осередок для гри, оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор;
- осередок художньо-творчої діяльності з полицями для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт;
- куточок живої природи;
- осередок відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям;
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок вчителя, оснащений столом, стільцем, комп'ютером, полицями/ящиками, шафами для зберігання дидактичного матеріалу тощо.

Зміна освітнього середовища – це, насамперед, зміна ставлення до дитини: повага, увага до неї і прагнення знайти оптимальний спосіб для її ефективного навчання. Саме такою є Нова українська школа.

«Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до ризику та інновацій, – ось хто поведе українську економіку вперед у XXI столітті».

Отже, сьогодні для вчителів початкової школи орієнтирами є:

1. Новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві.
2. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм.
3. Наскрізний процес виховання, який формує цінності.
4. Педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками.

У місті значна увага приділяється впровадженню в освітній простір системи пошуку, розвитку та педагогічної підтримки інтелектуально здібних дітей та учнівської молоді. У 2017–2018 н. р. на базі КМГ та НВК № 12 розпочато впровадження науково-педагогічного проекту «Інтелект України». У межах проекту учні двох 1-их класів під керівництвом Сіукаєвої Оксани Анатоліївни (КМГ) та Калашник Ольги Борисівни (НВК№12) навчалися за спеціально розробленими навчальним планом і навчальними програмами. У 2018–2019 навчальному році даний проект буде запроваджено у Коростенській міській гімназії № 7, адже інтелект – один з найдорожчих ресурсів.

Пошук нових форм і методів навчання учнів, змін програм спонукали дирекцію та вчителів початкових класів НВК № 2 долучитись до впровадження у 2018–2019 навчальному році освітнього проекту «На крилах успіху». Проект передбачає і створює можливості гармонійного розвитку дитини шляхом наближення до її життя соціокультурних ситуацій. Це новизна та креативність підходів до навчання та розвитку дитини, інтеграція

предметів. Освітній проект вирізняє від інших велика увага до збереження здоров'я дитини.

Дирекцією навчальних закладів, відділом освіти та методичним кабінетом надається науково-методична допомога та підтримка педагогічним працівникам, які реалізують дані проекти.

Нова українська школа – це партнерство між школою та батьками.
Співпраця між усіма учасниками освітнього процесу допоможе досягти успіху у реформуванні української освіти. Адже тільки так можливо втілити головну мету: змінити освітнє середовище, впровадити навчання для життя.

І як результат – українська школа стане відкритою, цікавою та сучасною.

Розбудова Нової української школи – це довготермінова реформа. Шлях її впровадження буде супроводжуватися суттєвими змінами всіх складників освіти. Отже, сьогоднішні школярі мають відчутти зміни й отримати кращу якість освіти.

Список використаних джерел і літератури

1. Закон України «Про освіту» — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Концепція НУШ — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Концепція початкової освіти / О. Я. Савченко, Н. М. Бібік, В. О. Мартиненко та ін. // Початкова школа. 2016. — № 6. — С. 1–4.
4. Державний стандарт початкової освіти — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
5. Нова українська школа: кожна дитина – успішна і щаслива. Початкова освіта.—К.: УОВЦ «Оріон», 2018. – 160 с.

**План заходів
на 2017–2029 роки із запровадження
Концепції реалізації державної політики у сфері реформування
загальної середньої освіти «Нова українська школа» в ЗЗСО м.
Коростеня**

№	Заходи	Відповідальні	Термін виконання
1	Забезпечення реалізації Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Постійно
2	Перехід до механізму обов'язкового оприлюднення закладами загальної середньої освіти даних про всі кошти, які надходять з бюджету та інших джерел	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	3 грудня 2017р.
3	Забезпечення участі КМЛ в дослідно-експериментальній роботі всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної	Відділ освіти, методичний кабінет, директор КМЛ	3 2017–2018 н.р.
4	Координація підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, заступника директора та директора КМЛ, які апробують проект нового Державного стандарту початкової освіти та навчальні матеріали для початкової школи	Відділ освіти, методичний кабінет, директор КМЛ	2017–2021 роки

5	Координація підвищення кваліфікації вчителів початкової школи щодо впровадження нового Державного стандарту початкової освіти	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	2017–2021 роки
6	Поетапне впровадження Державних стандартів <ul style="list-style-type: none"> - початкової освіти - базової середньої освіти - профільної середньої освіти 	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	- з 2018–2019 н.р. - з 2022–2023 н.р.
7	Впровадження типових освітніх програм відповідно до нових державних стандартів	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	з 2018–2019 н.р.
8	Координація забезпечення новими підручниками ЗЗСО	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	з 2018–2019 н.р.
9	Організація освітнього середовища у шкільних приміщеннях відповідно до методичних рекомендацій МОН	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	з 2018–2019 н.р.
10	Впровадження методик формування читацької та математичної компетентностей учнів початкової школи	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	Постійно
11	Забезпечення доступу дітей з особливими освітніми потребами до освітніх послуг у закладах загальної середньої освіти всіх форм власності	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Постійно
12	Створення освітнього середовища для дітей з особливими потребами, подолання архітектурних бар'єрів	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Протягом 2018 року

13	Облаштування шкіл меблями, обладнанням і дидактичними матеріалами, необхідними для впровадження компетентнісного навчання	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Протягом 2018-2020 років
14	Вивчення й аналіз наявної матеріально-технічної, навчально-методичної бази ЗЗСО міста з метою створення мережі гімназій і ліцеїв	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Протягом 2019-2020 н.р.
15	Створення мережі профільних закладів загальної середньої освіти	Відділ освіти, керівники ЗЗСО	Протягом 2020-2023 років
16	Спрощення системи документообігу, оптимізація звітності, запровадження електронних форм документів	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	Постійно

17	<p>Створення умов для підвищення професійної майстерності педагогів шляхом</p> <ul style="list-style-type: none"> - організації проходження онлайн-курсів на освітній платформі EdEra для вчителів початкової школи та вчителів-предметників, які працюватимуть в початковій школі; - забезпечення своєчасної курсової перепідготовки вчителів; - серії семінарів, майстер-класів, круглих столів, тренінгів з впровадження компетентнісного навчання; - опрацювання методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів на щорічному серпневому засіданні методичних об'єднань вчителів-предметників; - проведення індивідуальних консультацій, надання адресної допомоги відповідно до запитів педагогів 	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	Постійно
18	Здійснювати висвітлення питань щодо впровадження Концепції «Нова українська школа» на офіційних сайтах відділу освіти, методичного кабінету, закладів освіти	Відділ освіти, методичний кабінет, керівники ЗЗСО	Постійно